

omtanke

NUMMER 2

by CARE

SOMMER 2021

CORONA VS. KLIMA: HVAD FÅR OS TIL AT HANDLE?

Kære læser,

Har du spottet Disney-figurene på bagsiden?
Tegningen på bagsiden af dit blad er en del af CARE-pakkernes historie, som du kan læse om på side 6. Den og flere lignende tegninger blev nemlig doneret til CARE af Walt Disney, som støtte til indsatsen for at sende nødhjælp til Europa i efterkrigstiden. I år deler vi derfor en af Disneys fine tegninger med dig på bagsiden af hvert nummer af Omtanke for at markere CARE-pakkens 75-års jubilæum.

Rigtig god fornøjelse med Omtanke!

Anne Liv Eberlein, redaktør, CARE Danmark

Highlights

8

Klimaskam?
Sådan går du fra bekymring
til handling

18

Bedre vejrdata
skaber muligheder for
bønder i Vietnam

22

Unge klimaledere:
Mød Afrikas, Asiens og
Oceaniens Greta'er

Ansvarshavende, Christophe Kirkegaard – **Chief editor and project lead**, Anne Liv Eberlein – **Art direction**, Ángel Herrera

Layout, Nuria Fernández – **Tryk**, KLS Pureprint A/S – **Forsidefoto**, Shutterstock – **CARE Danmark**, Jemtelandsgade 1, 2300 København S
Telefon 35 200 100 – care@care.dk - care.dk – **Oplag**, 8000 – **ISSN** - 1903-878X

Coronakrisen kan hjælpe os med at løse klimakrisen

For halvandet år siden blev verden forandret på en måde og med en hastighed, som jeg aldrig har oplevet før. På blot få måneder lukkede coronavirus først byer, så lande og til sidst næsten hele verden. Fly stod naglet til jorden, og selv storbyer lå øde hen, mens verden sammen kæmpede for at få kontrol over den virus, som pludselig udgjorde en fælles trussel mod os alle.

Corona-pandemien har med skræmmende alvor understreget, at den verden, vi lever i, er global, og at der med en global verden også følger globale problemer. Men pandemien har også vist os, hvor meget styrke en global verden kan mestre, når den står sammen, reagerer hurtigt og omstiller sig til at overkomme det, der kan virke næsten umuligt. Og det er netop dén viden, dén omstillingsparathed og ikke mindst dén kampånd fra både politikere og borgere, vi må holde fast i, når vi sammen skal tackle den næste store globale udfordring, klimakrisen.

Alene ordet, klimakrisen, kan - sammen med de uandede mængder viden og fakta om klimaforandringerne - tage pusten fra selv den bedste. Men det er også her, vi finder løsningen. For klimavidenskaben viser os, at

det er muligt at tackle klimakrisen. Men det vil kræve noget af os alle sammen. Både som privatpersoner og som globalt verdenssamfund. Coronakrisen viste os, at vi er i stand til at stå sammen, når det for alvor gælder. Og det gør det. På samme måde, som vi har stået sammen under corona-pandemien, må vi nu stå sammen med verdens mest klimaudsatte mennesker og løse klimakrisen. Vi kender løsningerne, nu skal vi i gang med arbejdet.

Rigtig god læselyst! ●

Rasmus Stuhr Jakobsen,
direktør, CARE Danmark

Nyt fra CARE

Bønder i Tanzania bliver medejere af bæredygtig cashew-produktion

I Tanzanias fattige landområder dyrker mange cashewnødder, men bønderne får kun en lille del af den endelige pris. Så snart nødderne er høstede, bliver de nemlig fløjet til Indien for at blive forarbejdet, og det skridt i produktionen giver en bedre profit end selve nødden. Sammen med virksomheden Outgrowers planlægger CARE nu et nyt projekt, der både skal gøre cashew-produktionen mere bæredygtig og give bønderne en større del af indtjeningen. Der skal blandt andet bygges forarbejdningscentre lokalt i Tanzania, som bønderne selv kan blive medejere af. Her kan de afskalle nødderne selv, og derudover lære at udnytte og sælge flere dele af cashew-planten, der normalt går til spilde. Projektet skal starte op til efteråret.

© Michael Tsegaye

© Morten Fauerby Thomsen

PROJEKT

Solcelle-køkkener i flygtningelejr hjælper både mennesker og miljø

I maj satte CARE officielt grøn strøm til seks solcelledrevne fælleskøkkener i en af verdens største flygtningelejre i Uganda. Tusindvis af kvinder i lejren henter brænde i de omkringliggende skove for at kunne lave mad; men det lægger et stort pres på skovene og gør kvinderne særligt udsatte for overgreb under den lange gåtur. Fælleskøkkenerne løser derfor både et miljøproblem og skaber bedre og mere trygge vilkår for de mennesker, der lever i lejren. Målet er at udbrede løsningen til mange andre flygtningelejre på sigt.

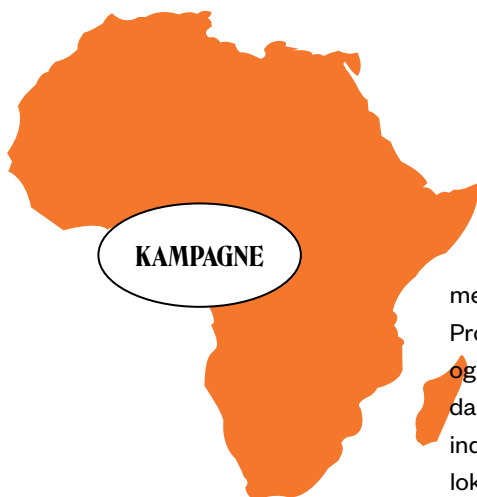

© Asafuzzaman Captain

Millioner har fået hjælp i kampen mod corona

Siden corona-pandemien brød ud, har CARE medarbejdere kloden rundt stået i fronten af kampen for at begrænse smittespredningen og redde liv i verdens fattigste og mest sårbare lande. Indtil videre har CARE direkte hjulpet 12 millioner mennesker i 64 lande. 137 millioner mennesker har modtaget livsvigtige informationer om COVID-19. To millioner mennesker har fået adgang til rent vand, og halvanden million har modtaget hygiejne-kits og nødrationer. Imens fortsætter CARES internationale indsats for at få flere vacciner ud til verdens fattigste.

Unge fra Danmark og Afrika kræver klimaretfærdighed sammen

Denne sommer går danske og afrikanske klimaaktivister sammen om at sætte klimaretfærdighed på dagsordenen med ACT NOW. Projektet, som CARE har udviklet i samarbejde med Klimabevægelsen og den afrikanske klimaorganisation PACJA, skal oplyse og engagere danskerne i kampen for retfærdighed og solidaritet i den globale klimainsats. De unge aktivister får uddannelse og træning i at oprette aktive lokalgrupper og mulighed for at skabe nye forbindelser med hinanden mellem nord og syd. Indsatsen kulminerer i en række klimademonstrationer og en fælles oplysningskampagne.

Dengang Europa havde brug for hjælp

For 75 år siden blev CARE grundlagt for at sende nødhjælp til et sultende og krigshærgnet kontinent i nød: Europa. For mange tidligere modtagere står mindet om CARE-pakkerne fortsat som et symbol på medmenneskelighed på tværs af grænser.

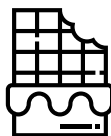
75 års jubilæum

I 1945, kort efter afslutningen af 2. Verdenskrig, gik 22 amerikanske organisationer sammen om at sende hjælp til den nødlidende civilbefolkning i Europa. De kaldte sig The Cooperative for American Remittances to Europe – CARE.

Den 15. juli 1946 landede den første "CARE-pakke" i Le Havre i Frankrig. Den var én af intet mindre end 100 millioner nødhjælpssækker, som CARE uddelte i Europa og Japan i de efterfølgende år. 10 millioner af dem alene i Tyskland, hvor CARE-pakkerne blandt andet blev en del af den berømte luftbro af amerikanske fly, der forsynede Vestberlins befolkning med mad, da Rusland belejrede byen i 1948.

Pakkerne indeholdt ikke bare mad, men også legetøj, bøger og små gaver til børnene. Og den dag i dag husker mange europæere CARE-pakkerne fra deres barndom. Ikke bare fordi pakkerne hjalp med at holde sulten for døren i de hårde efterkrigsår. Men også fordi de repræsenterede omsorg og venlighed fra fremmede mennesker i et andet land. For nogle vedkommende endda et land, der indtil for nyligt havde været modstanderen i en altødelæggende verdenskrig.

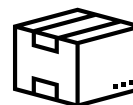
“Det var et lys i mørket”

“Ud af mørket, ud af ingenting kom en pakke med alt, hvad et barn elsker. Jeg oplevede det som en vidunderkasse. Der var ting i, jeg ikke engang vidste fandtes. Chokolade! Det havde jeg kun hørt fortællinger om. Pakkerne hjalp ikke kun mod sulten. Vi oplevede det som en stor varme. Et lys i mørket.”

— **Norbert Blüm, CARE-pakke modtager, Tyskland**

“Vi havde jo ingen fremtid dengang”

“Man må forstå, at vi jo ikke havde nogen fremtid dengang. Vi anede ikke, hvad der ville ske. Alt var usikkert. Det, at nogen sendte en pakke til os og ville hjælpe os, selvom de ikke engang kendte os, det var en stor følelsesmæssig oplevelse.”

— **Peter Molt, CARE-pakke modtager og medgrundlægger af CARE Tyskland**

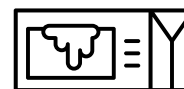
“Min mor græd af glæde”

“Jeg var ret lille, da pakkerne begyndte at komme, og jeg husker at de var større end mig! Min mor græd af glæde da den første pakke kom. Jeg husker rosiner, ris, kiks og konservesdåser. Og tyggegummi! Jeg blev meget populær i skolen. Vi fik også fantastiske gaver, jeg fik blandt andet et tørklæde med røde og hvide prikker, som jeg stadig har i dag.”

— **Isabelle Robinson, CARE-pakke modtager, England**

“Jeg har stadig en dåse smør, der kan eksplodere når som helst”

“Jeg var teenager under krigen og levede af strenge rationer. Jeg husker kasserne med godbidder fra USA. Den dag i dag har jeg stadig en uåbnet dåse med smør, som jeg formoder kan eksplodere når som helst, da den er over 70 år gammel. Disse sjældne delikatesser var højt skattede og blev fordelt ud over lang tid – men jeg tror måske, jeg har overgjort det denne gang.”

— **Jim Marshall, CARE-pakke modtager, England**

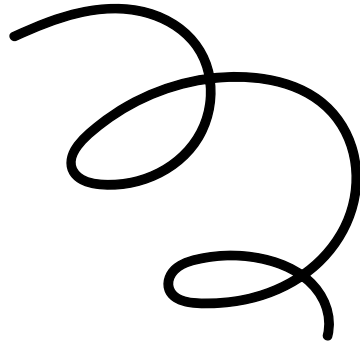

© Shutterstock

Corona vs. klima: Hvad får os til at handle?

Af Anne Liv Eberlein

“Vi mennesker er ikke rationelle.” Caroline Hickman står i sin have et sted i Somerset, England og ler højt og hjerteligt i telefonen. At vi skulle være dét, er tydeligvis en oprigtigt morsom tanke for den britiske Ph.D.

“Hvis vi var det, ville vi ikke drikke, vi ville ikke ryge og vi ville ikke vende tilbage til de samme usunde relationer igen og igen. Vi rationaliserer vores handlinger efter underbevidstheden langt hen ad vejen har taget beslutningerne.”

Hickman er praktiserende psykoterapeut og forsker og underviser i klimapsykologi ved Bath University. Hun er desuden en del af direktionen for Climate Psychology Alliance, et netværk af 300 britiske psykologer og forskere, der har sat sig som mål at bidrage til klimakampen med deres psykologiske faglighed.

Omtanke har ringet hende op for at høre, om psykologien kan svare på et spørgsmål, som har trængt sig særligt på i det seneste år: Hvordan kan det være, at vi både som samfund og som individer har været i stand til at foretage så radikale ændringer i vores liv under coronakrisen - men samtidigt lader til at have meget sværere ved at gøre det samme som reaktion på klimakrisen?

I over et år har vi tilpasset os en virkelighed med corona. Vi har accepteret store afsavn, omkostninger og lagt vores hverdag radikalt om – alt det, der ofte er svært for os, når det handler om klimakrisen. Men hvorfor egentlig? Din hjerne er en del af forklaringen, mener eksperter i klimapsykologi.

© Miikka Luotio on Unsplash

01. Nær eller fjern trussel

Det oplagte svar er ikke videre kompliceret, mener Caroline Hickman.

“Psykologisk er der en vigtig forskel på en umiddelbar trussel og en fjern trussel. Hvis du lever i Niger eller Bangladesh, er klimaforandringerne en meget reel trussel allerede. Men i rige, vestlige lande oplever mange dem fortsat som en fjern trussel. COVID-19 derimod er en trussel, der er til stede her og nu på en måde, vi ikke kan benægte eller fortrænge.”

Samtidigt er der forskel på, hvor længe coronakrisen og klimakrisen kræver store forandringer af os. Selvom det måske føles som om corona-restriktionerne har været i en evighed, er de fleste tiltag trods alt midlertidige. At bremse klimaforandringerne vil kræve permanente forandringer.

Men når Caroline Hickman bruger ord som “benægte” og “fortrænge” om vores reaktion på klimaforandringerne, er det fordi den alligevel er mere kompliceret end som så. Hvis du har det som de fleste, er din hjerne nemlig formodentligt allerede i gang med en stribe af psykologiske krumspring, mens du læser denne artikel.

“COVID-19 er en trussel, der er til stede her og nu på en måde, vi ikke kan benægte eller fortrænge.”

“Paradoksalt nok er det netop de svære følelser, der kan hjælpe os med at vokse som mennesker. I stedet for at forsøge at undgå dem, er vi nødt til at udholde dem og gå ind i dem.”

02. En splittet virkelighed

“Vi skaber en form for splittet virkelighedsopfattelse. I én del af vores hjerne forstår vi, at klimaforandringerne er en stor trussel, som kræver handling af os. Og i en anden del går vi samtidigt og kan næsten ikke vente på at flyve på ferie sydpå igen,” forklarer Hickman. “Vi trækker os psykologisk tilbage i en form for barnlig sindstilstand, hvor vi ikke behøver at tage ansvar og venter på, at nogen kommer og løser det for os.”

Den splittede hjerne er en forsvarsreaktion på den ubehagelige tilstand, vi kommer i, når vi opdager, at vores handlinger og vores værdier ikke hænger særligt godt sammen. Kognitiv dissonans kalder man det, og det er netop en af de helt store psykologiske udfordringer ved klimakrisen.

Det mener også den norske psykolog Per Espen Stoknes, der i årevis har forsket i psykologiske reaktioner på klimaforandringerne. “Vi stræber alle efter at have et positivt selv billede, og når vi så hører, at vores kødspisning, bil og flyrejser er ødelæggende for klimaet, men vi samtidig lever i et samfund, som konsekvent er baseret på fossile brændsler, så fremtvinger det to tanker, som skurer mod hinanden: Jeg ved, at det er forkert, men samtidig kan jeg ikke undgå at udlede CO₂,” udtaler han overfor Pengevirke.

Det ubehag, der følger med, vil hjernen for alt i verden slippe af med, og derfor finder den straks på en masse forklaringer om, hvorfor det alligevel er i orden. “Min kollega flyver oftere end mig,” tænker du så måske, eller “Jeg er cyklet mere på det seneste, så jeg er nok meget godt med.”

Ubehaget, vores hjerne prøver at beskytte os fra, handler både om en trussel mod vores selv billede, og så handler det ofte om en særligt svær følelse: Skam. Det forklarer Caroline Hickman.

03. Gå ind i din klimaskam

“Skam er en meget smertefuld følelse. Tanken om, at mine handlinger er med til at ødelægge planeten for mine børn og børnebørn, er jo ubærlig, så selvfølgelig prøver vi at forsvare os imod den,” siger hun.

Men skyldfølelse og klimaskam behøver ikke at lamme os. De kan også være en drivkraft, der får os til at skride til handling, mener Hickman. “Paradoksalt nok er det netop disse svære følelser, der kan hjælpe os med at vokse som mennesker. I stedet for at forsøge at undgå dem, er vi nødt til at udholde dem og gå ind i dem.” Og dét handler ikke om at udskamme og flaggelere sig selv over planetens tilstand. Tværtimod, forklarer hun.

“Som terapeut starter jeg jo heller ikke med at sige til mine klienter, ‘Se lige alt det lort, du har lavet i dit liv.’ Det er en psykologisk modningsproces, der handler om at lære folk at blive medfølelse og venlige mod sig selv. Og dermed efterhånden blive i stand til at se og anerkende sin egen rolle. At kunne sige ‘Ja, jeg har kvajet mig. Jeg er ikke perfekt. Men jeg gør hvad jeg kan nu.’ Dét er det store vendepunkt, hvor man tager sit ansvar på sig og opdager, at man har evnen til at lave om på sit liv. Mange oplever det som en kæmpe befrielse.”

Det er dog også vigtigt, at sætte ansvaret for klimakrisen i det rette perspektiv, understreger Hickman. “Selvom vi alle bærer en del af ansvaret, og det er vigtigt at anerkende dette, er det enkelte individs klimaaftryk meget lille sammenlignet med for eksempel de store olieproducenters. Det, der for alvor er brug for, er systemiske forandringer.”

Dobbelt virkelighed: Med én del af hjernen kan vi være bekymrede over klimakrisen, mens vi samtidigt kan drømme om ferierejser sydpå med en anden. Det skyldes psykologiske forsvarsmekanismer. © Channey on Unsplash

Næste side: Apokalyptiske beskrivelser af klimakrisens konsekvenser med smeltende indlandsis, stigende have og naturkatastrofer kan skabe handlingslammelse og apati hos nogle. © Shutterstock

“Jeg vil have jer til at reagere som om jeres hus stod i flammer, for det gør det,” har den verdenskendte svenske klimaaktivist Greta Thunberg blandt andet sagt. Den globale bevægelse af klimastrejkende børn og unge har skabt et stort nyt momentum omkring klimasagen. © Shutterstock

04. Håb og katastrofe

En anden svær følelse, som klimakrisen kan udløse, er frygt. Og det giver sådan set god mening, lyder det fra Hickman, for angst og frygt er en sund menneskelig reaktion på klimaforandringerne. “Når Greta Thunberg siger, at vi skal reagere som om der var ild i vores hus, har hun jo fuldstændig ret. Det er bare en erkendelse, som voksne har lært at skubbe fra sig i højere grad end børn og unge. Men børnene har brug for at opleve voksne, der tør konfrontere problemet og handler.”

Per Espen Stoknes peger på, at de næsten apokalyptisk lydende beskrivelser af klimaforandringer og deres konsekvenser kan virke overvældende og direkte handlingslammende. I stedet for at forholde sig til det, vil nogle reagere med apati eller ligefrem benægte, at det kan være sandt. Derfor bør vi fokusere mere på håb og løsninger, når vi taler om klimaforandringer. Og så skal vi sørge for at male et positivt billede af den bæredygtige verden, vi gerne vil hen til, lyder det fra den norske klimapsykolog: “Martin Luther King sagde jo heller ikke ‘we are facing hell’. Han sagde ‘I have a dream’, og så beskrev han den drøm, som alle fik lyst til at være en del af.”

Caroline Hickman mener dog ikke nødvendigvis, at det er vejen frem. “Jeg mener, at det er den forkerte debat, når man gør det til et enten-eller mellem historien om den store katastrofe over for historien om håb. Begge disse fortællinger er udtryk for det samme problem, for begge forsøger de at undgå en følelse af kontroltab. Virkeligheden ligger et sted i midten. Der er klimakatastrofer, der sker lige nu. Og der er håb lige nu. Vi må rumme begge dele og den sårbarhed, der ligger i det.”

05. Fællesskabets magt

Men hvad kan man så gøre, hvis man gerne vil blive bedre til at omsætte sin bekymring til handling? Her er Caroline Hickman og Per Espen Stoknes til gengæld enige: Det handler om fællesskab.

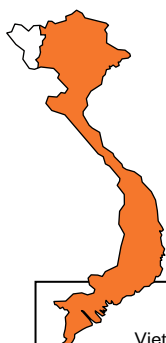
Vores handlinger og holdninger er i høj grad påvirket af, hvad vores venner mener og gør, og vi har brug for at opleve os selv som en del af et fællesskab. Og det kan der ligge en stor styrke i, understreger Stoknes, for det betyder, at vi omvendt kan være med til at påvirke vores omgivelser. Det er blandt andet derfor, at klimastrejkerne har skabt så stort momentum omkring klimasagen, mener han. “Hjernen fungerer meget på fortællinger. Hvis jeg kan være i et fællesskab med andre og vi deler samme fortælling, så bliver jeg motiveret til at gøre mere.”

Caroline Hickman afholder jævnligt gruppesamtaler for forældre, der er bekymrede over klimaet og gerne vil blive bedre til at tale med deres børn om det. “Det hjælper at opdage, at man ikke er alene med sine tanker og bekymringer. Ved at mærke de svære følelser sammen og tale om dem, kan man forløse dem og handle.” Det behøver dog ikke være en samtalegruppe; enhver form for fællesskab med ligesindede, som du kan tale og handle sammen med, har en god effekt, siger hun.

Og så har Caroline Hickman et råd mere: Gør noget, som hjælper dig med at sætte pris på naturen. Det kan være så simpelt som at passe haven eller skabe et lille grønt åndehul i byen. Naturen kan nemlig lære os ydmyghed og taknemmelighed, mener den britiske psykolog. Som tidligere dykkerinstruktør har hun selv en særlig favorit: “Søgræs. Det virker kedeligt og ubetydeligt. Men det optager mere CO₂ end regnskoven og man kan se de mest fantastiske arter i søgræs – der er bare ingen garantier,” fortæller hun og slutter: “Nogle gange kan de små og ubetydelige ting gøre den store forskel.” ●

Højtlæsning af vejrudssigter og nye måder at dyrke afgrøder på. Med relativt få greb har CAREs projekt i Vietnam gjort det muligt for bønderne at tage kampen op mod klimaforandringerne, som ellers truede med at fastholde tusinder i fattigdom.

CAREs
PROJEKT

<p>HVOR Vietnam, Dien Bien og Lai Chau provinserne</p>
<p>PROJEKTNAVN InfoAct, Information for adaptation in Vietnam</p>
<p>HVOR MANGE HJÆLPER PROJEKTET 10.000 personer</p>
<p>HVORDAN Nye landbrugsmetoder samt adgang til vejrsudsigter</p>

Gennem generationer har befolkningen i det nordvestlige Vietnam levet som bønder og dyrket blandt andet kaffe, the og ris på de smaragdgrønne bjergsider og udgravede plateauer. Selve måden at dyrke jorden på er gået i arv fra generation til generation.

“Mange bønder har deres viden fra de ældre generationer. Det kan være råd som eksempelvis ”På tredjedagen efter regnen skal du så”, eller “Når den grønne frø kvækker, er det tid til at høste,” forklarer Peter Bruun Clausen, der bor i Vietnam og er CARE Danmarks rådgiver i Asien.

Men den landbrugs-viden og knowhow, som i årtier er blevet overleveret fra generation til generation, slår ikke længere til. Som et af verdens mest klimaudsatte lande er Vietnam hårdt ramt af klimaforandringerne, og det betyder, at vejret har ændret sig. Landet er ramt af voldsomme storme, ekstreme temperaturer og kortere, men mere intensive perioder med monsunregn, der resulterer i oversvømmelser og jordskred.

“Hvis jeg fortsatte med at dyrke markerne som tidligere, ville min og min families levestandard aldrig blive bedre. Vi ville forblive fattige og være dårligt stillede, mens resten af verden udvikler sig. Derfor blev jeg en del af CAREs projekt.” Quang Thi Kien, deltager i InfoAct-projektet.

“De sidste år har høsten været dårlig. Regnen kom ikke, så risen døde. Det plejede ikke at være sådan før,” siger Ca Thi Xuan, der sammen med sin mand lever af deres marker i det nordvestlige Vietnam.

Ingen eller upræcise vejrudsigter ødelægger høst

Og særligt bønderne i det nordvestlige Vietnam er ekstra udfordret, fortæller Peter Bruun Clausen:

“I store dele af det nordvestlige Vietnam mangler man vejrstationer, og derfor er der meget få lokale vejrudsigter. I stedet lytter bønderne til de regionale vejrudsigter, men de dækker så store områder, at de ikke tager højde for lokale forhold oppe i bjergene, hvor du kan opleve flere årstider på én og samme dag – og så er bønderne lige vidt.”

Det har Luong Thi Panh fra byen Lai Chau oplevet.

”Risen var klar til høst, og vejrudsigten i tv viste sol de næste tre dage, så vi besluttede at vente med at høste. Men allerede dagen efter regnede det så voldsomt, at vores afgrøder blev ødelagt af vandmasserne,” fortæller hun.

Ny viden sikrer bønder sejr over klimaet

Kombinationen af klimaforandringer og manglende vejrdato udgør tilsammen en stor trussel mod bønderne i det nordvestlige Vietnams to provinser, Dien Bien og Lai Chau, som er blandt de fattigste og mest klimaudsatte områder i Vietnam.

“Markerne er bøndernes vigtigste indtægtskilde. Uden dem kan de ikke købe mad, betale for børnenes skolegang, købe medicin eller spare op, og det bliver tæt på umuligt at arbejde sig ud af fattigdom og bevæge sig op ad indkomststigen,” forklarer Peter Bruun Clausen.

Derfor har CARE gennem tre år støttet bønderne i Dien Bien og Lai Chau i at tage kampen mod klimaforandringerne op, og bevæbnet med nye dyrkningsmetoder, vejrudsigter og ny viden har bønderne sejret.

Små forandringer gør verden til forskel

Siden april 2018 har CARE støttet bønderne i at tilpasse deres landbrug til det nye klima. Projektet hedder officielt ”Information for adaptation in Vietnam”, men har fået det mere mundrette navn InfoAct.

“InfoAct samler bønderne i grupper, hvor de får vejrdata, bliver præsenteret for andre afgrøder og får indsigt i nye dyrkningsmetoder. Det kan for eksempel være viden om at skærme spirer mod vind og vejr med plastik eller sækkelærred,” siger Peter Bruun Clausen.

Og netop at beskytte spirerne skulle vise sig at gøre en verden til forskel for 29-årige Quang Thi Kien.

“Det var helt nyt for mig at dække spirerne til, men jeg syntes, det lød fornuftigt. Min mand var skeptisk,” fortæller Quang Thi Kien, der derfor testede projektets råd på et lille stykke jord.

“Gennem projektet fik jeg at vide, at det ville blive koldt, og derfor dækkede jeg mine risplanter til. Mange af de andres risplanter døde på grund af kulden. Men alle mine stod flot, fordi jeg havde passet dem og fulgt rådene helt fra begyndelsen,” siger Quang Thi Kien.

Den rette viden på det rette tidspunkt

InfoAct hjælper også bønderne med at få adgang til vejrudsigter, så de bedre kan tage højde for alt fra kuldefronter til massiv regn.

“Quang Thi Kien havde ikke kun succes, fordi hun vidste, at hun skulle skærme sine spirer, men også fordi hun vidste hvornår. Adgangen til vejrud-

sigter er lige så afgørende som nye metoder,” forklarer Peter Bruun Clausen.

Derfor har InfoAct etableret et samarbejde med den vietnamesiske pendant til DMI, som deler vejrdata med InfoAct og lokale organisationer, som sammen fortolker vejrdataen og omsætter det til regulære vejrudsigter. Vejrudsigterne bliver, sammen med landbrugs-anbefalinger der matcher vejrudsigten, sendt ud til deltagere fra InfoAct. Ikke alle har mobiltelefoner, så oplysningerne bliver læst højt i megafoner eller højtalersystemer, der i forvejen er opsat i landbyerne til at give kollektive beskeder.

“På den måde bliver både vejrdata og nye metoder koblet, og det til sammen betyder, at bønderne får meget bedre forudsætninger for at lykkes med deres landbrug,” siger Peter Bruun Clausen.

Viden og resultater

lever videre langt ud i fremtiden

For at få projektet til at skabe flest og bedst mulige resultater, samarbejder CARE ikke kun med bønder og meteorologiske organisationer, men også med lokale ngo'er og lokale myndigheder. På den måde får så mange som muligt adgang til viden og metoder, som kan bruges og leve videre længe efter, InfoAct-projektet er slut.

Og så lever resultaterne fra projektet naturligvis også videre gennem projektets deltagere.

“Først delte jeg mine oplevelser med omkring 30 personer, derefter med flere end 40 personer. Derefter talte jeg med fire andre landsbyer. De er vant til de gamle metoder, men når jeg viser dem de gode resultater, kan de se, at det virker, og så følger de trop,” slutter Quang Thi Kien. ●

Den globale klimageneration

Af Anne Liv Eberlein

De har mest at tabe i klimakrisen og færrest ressourcer til at gøre noget ved den. Men det lader disse unge kvinder sig ikke stoppe af. Lad dig inspirere af tre klimaaktivister fra hele verden, der er i fuld gang med at kæmpe vores alle sammens klimakamp.

Du kender helt sikkert til Greta Thunberg, men hun er langt fra den eneste unge klimaaktivist, der kæmper for planeten og for sin egen generations fremtid. Verden rundt skrider børn og unge til handling sammen og kræver det samme af verdens ledere og voksne i det hele taget.

Klimaforandringer er en trussel for børn og unge overalt på kloden, der skal leve med konsekvenserne mange år ud i fremtiden. Men mens klimakrisen vil påvirke alle mennesker, er nogle mere udsatte end andre. Klimaforandringerne rammer hårdest i verdens fattigste lande, og særligt piger og kvinder mærker konsekvenserne. For eksempel udgør de 80 procent af de mennesker, der hvert år må flygte fra ekstremt vejr og klimakatastrofer. Alligevel bliver deres stemmer ofte ikke hørt, når de store beslutninger skal tages.

CARE har talt med tre inspirerende unge kvinder, der lever ved klimakrisens fronter og ikke har tænkt sig at se passivt til, mens deres fremtid bliver afgjort.

JULIET GRACE LUWEDDE

— Uganda

Juliet Grace er miljøforkæmper og har en lang stribe betroede stillinger og bedrifter under bæltet. Hun er facilitator i Global Youth Caucus on Desertification and Land (UNCCD) og har en central rolle i African Youth Initiative on Climate Change i Uganda. Hun har været med til at grundlægge organisationen Friends of the Environment i Uganda og arbejder pt. på at forbedre den måde, der berettes om klimakrisen i medierne via The Media Challenge Initiative.

Hvornår vidste du, at du ville engagere dig i klimakampen?

“Jeg var 14 år gammel, da det gik op for mig, at jeg ville arbejde for klimaretfærdighed. Jeg var særligt optaget af den måde, klimaforandringer påvirker fødevareproduktionen. Det stod klart for mig, at hvis jeg vil bidrage til at skabe fødevareresikkerhed, må jeg adressere klimakrisen.”

Hvilket råd ville du give til andre unge kvinder, der vil arbejde for klimaretfærdighed?

“Start nu, lad ingen fortælle dig, at du ikke kan. Hvilken rolle du end har, og hvad for en slags viden du end har, dit bidrag til klimaretfærdighed er lige så vigtigt som alle andres.

Hvis du kunne sige noget til verdens ledere, hvad ville det så være?

“Opkræv skat af fossile energiproducenter, så disse penge kan bruges til at finansiere klimainitiativer. Vær opmærksom på det arbejde, som unge mennesker gør, og støt deres indsats. De har det fulde potentiale og passionen til at beskytte vores planet fra klimaforandringerne.”

**“Lad ingen fortælle dig,
at du ikke kan”**

SHAKILA ISLAM

— Bangladesh

Shakila Islam er leder og aktivist, og hun engagerer sig ikke bare i klimakrisen, men også i kampen mod COVID-19 og den humanitære Rohingya-flygtningekrise. Hun er næstformand for Bangladesh's ungdomsparlament Protiki Jubo Sangshad, ledende koordinator i YouthNet for Climate Justice og en af medgrundlæggerne af Fridays for Future Bangladesh. Shakila er optaget af at tale de mest klimaudsattes sag, særligt piger og kvinder.

Hvornår vidste du, at du ville engagere dig i klimakampen?

“Da jeg var 11 år gammel, blev mit hjem ramt af super-cyklonen Sid, en ekstrem naturkatastrofe, der påvirkede over otte millioner mennesker i mit land. Jeg blev involveret i ungdomsorganisationer og lærte, at disse naturkatastrofer bliver værre på grund af klimaforandringerne. Vores samfund bliver ramt af katastroferne, men vi har ikke bidraget stort til problemet. Derfor var jeg med til at grundlægge ungdomsbevægelsen YouthNet for Climate Justice.”

Hvilket råd ville du give til andre unge kvinder, der vil arbejde for klimaretfærdighed?

“Mit råd til unge kvinder er at lære om videnskab, udforske løsninger, høre stemmen og lede processen. Vi bliver ikke hørt, men vi er ikke stumme. Vores stemme og vores engagement er afgørende for at håndtere krisen og opbygge modstandskraft. Uden ligestilling kan vi ikke opnå klimaretfærdighed – og omvendt.”

Hvis du kunne sige noget til verdens ledere, hvad ville det så være?

“Klimaforandringerne er ikke et miljø- eller udviklingsproblem. De er en eksistentiel trussel. Regeringer i udviklede lande har en moralsk forpligtelse til at gå foran og kan gøre dette ved at nedbringe deres udledning af drivhusgasser i god tid inden 2050. I har pengene og teknologien til at gøre det. Og rige lande bør også holde deres løfte om 100 milliarder om året i klimastøtte til fattigere lande. De har ikke skabt denne krise, men lider mest under den.”

“Vi kan ikke opnå klimaretfærdighed uden ligestilling”

DIRCIA SARMENTO BELO

— Timor-Leste

Dircia er fra østaten Timor-Leste, der ligger halvsvejs mellem Indonesien og Australien. Hun arbejder for FNs Udviklingsorganisation UNDP som konsulent på en række genbrugsprojekter. Desuden er hun miljøaktivist og ungdomsleder i grupperne Timorese Youth Initiative for Development og Laudato Si Animators Timo-Leste. Hun engagerer sig særligt i aktiviteter, der fremmer klimaoplysning og bæredygtige adfærdssændringer.

Hvornår vidste du, at du ville engagere dig i klimakampen?

“Det startede nok, da jeg var 12 år gammel. Som barn var min største lykke at gå til floden nær vores hjem og svømme og fange fisk. Det kan vi ikke længere, for floden er tørret ind. Når jeg ser forandringerne i mit land i dag, føler jeg trang til at handle og vil gerne kæmpe for klimaretfærdighed. Vi fortjener alle at leve i et sundt miljø, uanset vores race, nationalitet, køn eller alder.”

Hvilket råd ville du give til andre unge kvinder, der vil arbejde for klimaretfærdighed?

“Kvinder deler på mange måder en stærk forbindelse med naturen. Som livgivere, dedikerede mødre eller betænksomme søstre har vi kvinder styrken til at beskytte vores Jord og skabe medfølelse og empati. Derfor skal vi tro på os selv.”

Hvis du kunne sige noget til verdens ledere, hvad ville det så være?

“Se ind i ansigtet på nogen, der lige har mistet deres hjem og så vil du forstå lidelse gennem deres øjne. Dette er en leders opgave.”

**“Når jeg ser forandringerne i mit land,
føler jeg trang til at handle”**

**Stof til
Omtanke.** Her
får du tips og
anmeldelser om
kultur og livsstil,
der inspirerer til,
hvordan vi alle kan
være med til at
skabe en grøn og
retfærdig verden.

FESTIVAL
**Få stillet din
 festivalsult på den
 grønne måde**

Hungrer du også efter festivalstemning? Så glæd dig til **Tomorrow**. Her får du nemlig mulighed for både at komme på festival og samtidigt samle inspiration til at gøre din hverdag grønnere. Nonprofit-festivalen afholdes for første gang i København og lover "oplevelser, der giver konkrete idéer til det bæredygtige liv i et mix af musik, talks og nye madeventyr." Tænk Heartland, bare med klima og inde i byen. Det foregår i Valbyparken den 3.- 4. september.

MUSIK
**Ørken-blues og synth
 fra Sahara**

I Danmark forbinder mange nok mest Sahel-landene syd for Sahara med krig og katastrofer. Men Sahel er meget andet og mere; for eksempel hjem for en rig og levende musikkultur. **Sahel Sounds** er et pladeselskab, der repræsenterer

musiktalenter fra området. Såsom "synth freakout fra Sahara" Ahmedou Ahmed Lowla, der skaber elektroniske fortolkninger af klassisk mauretansk musik. Eller Amannar fra Mali, kendt for sin "desert blues". Eller Fatou Seidi Ghali, Nigers første kvindelige Tuareg guitarist, der som lille stjal storebrorens guitar, lærte sig selv at spille og i dag giver den traditionelt maskuline genre et feminint twist. Gå på opdagelse på sahelsounds.com.

NON-FICTION
**Den virkelige
 "Fluernes Herre"
 historie vil give
 dig håb for
 menneskeheden**

I William Goldings roman *Fluernes Herre* strander en gruppe skoledrengene alene på en øde ø, danner et stammesamfund og ender med at myrde hinanden. En grum fortælling, der er blevet set som et realistisk billede på menneskets natur. Hvis det også er din opfattelse, skal du dog måske til at tro om. Det er budskabet i Rutger Bregmans bog **Det gode menneske**, hvor den hollandske sociolog argumenterer imod idéen om mennesket som grundlæggende egoistisk. Det gør

han med udgangspunkt i nogle af verdens største studier på området - og en utrolig, men sand historie om en virkelig gruppe drenge, der strandede på en øde ø i 15 måneder i 1965. Den endte nemlig meget anderledes end *Fluernes Herre*.

FILM
**Kan forskere fikse
 verden?**

Forestil dig, at førende forskere fra en masse forskellige fag ryddede kalenderen, satte sig sammen og så ellers brugte deres kombinerede kloge hoveder til at finde konkrete løsninger på verdens store problemer. Dét er netop præmissen i Pernille Rose Grønkjærs nye dokumentar **Solutions**. I 2018 tog instruktøren med som flue på væggen, da en gruppe af fremtrædende forskere fra vidt forskellige grene af videnskaben isolerede sig i 10 dage i New Mexicos ørken. Deres mål: I fællesskab at analysere og løse verdens mest akutte problemer - fra klimakrisen til fake news. Lykkes det så? Lej filmen på doxonline.dk og døm selv. Men tag pen og notesblok med, for det går sørme stærkt.

Mere Omtanke i din indbakke

Få flere idéer til handling og følg med i de vigtigste klimahistorier mens de sker i vores digitale nyhedsbrev. Bliv en del af fællesskabet på care.dk/nyhedsbrev

